

Podplukovník pěch. Josef Tureček:

Vyhovuje nynější způsob obrany?

(Dokončení.)

Útok s podporou dělostřelectva.

Představme si, že se nepřítel chystá k útoku a že jeho východiště je na 600 m, jeho palebná základna na 1000 m před čelním okrajem našeho postavení; útok má být podporován dělostřelectvem, minomety a těžkými kulomety. Řekněme, že v daném případě jde o obranu *D*, že střelecké a spojovací zákopy jsou již v celku vybudovány a před postavením že je čtyřstěnná anebo šestistěnná drátěná překážka.

Takový útok lze si sotva myslet bez dělostřelecké přípravy; ta musí být řízena jednak proti drátěným překážkám, jednak proti odporům, a to buď současně nebo postupně.

O způsobu provedení bude u útočnicka rozhodovat především množství zasazeného dělostřelectva.

Nutno přiznat, že při střelbě proti drátěným překážkám vyplývá útočník mnoho střeliva a že k tomu potřebuje určitého času. Tyto okolnosti mluví ve prospěch obrany *D*. V celku však je vytvoření průchodů v drátěných překážkách poměrně snadný úkol, zejména tehdy, je-li dostatek materiálu a možno-li k jeho provedení použít těžkých minometů.

Účelem přípravy proti odporům jest jich zničení. Obrana *D*, při níž pásmo hlavního odporu soustřeďuje takřka všechny své odpory v čelním zákopu a jejich zbytek v blízkosti za tímto zákopem, ničení velmi usnadňuje.

V okamžiku vyrazení k útoku se stává palba ničivá palbou umlčovací (teoreticky). Vedle dělostřelectva a minometů zahajují činnost též těžké kulomety a podle okolností i ostatní zbraně, které mají útočníkovi umožnit postup až na bezpečnostní vzdálenost.

Pilířem obrany *D* je hlavní palebná přehrada, která má být bez mezer a dostatečně hustá i hluboká. Podívejme se, jak to bude vypadat ve skutečnosti.

Při přípravě bude se osádka i se zbraněmi krýt, aby ztráty byly co možná nejmenší. Jakmile však nepřítel vyrazí k útoku a dostane se k přednímu okraji hlavní palebné přehrady, musí být všechno na místech a plnit svůj úkol.

To je ovšem dobře řečeno, ale skutečnost vypadá jinak. Zapomíná se, že vojáci jsou také jenom lidé a že jejich smysl pro povinnost a všechny jejich morální hodnoty mají cenu jen tam, kde jsou podmínky k jich uplatnění. Přední zákop, zasypávaný bez přestání spoustou železa, není na- jisto místem, kde by morální vlastnosti mohly svou sílu projevit. Voják se cítí (a ve skutečnosti také je) proti palbám dělostřelectva, minometů a palebné základny bezmocným; pocit bezmocnosti zatlačuje pak všechny morální hodnoty do pozadí a na jejich místo nastupuje pud sebezáchovy. Jsou ovšem i jednotlivci, u kterých nad pudem sebezáchovy zvítězí jejich odvaha a statečnost a kteří dovedou v pravém smyslu obětovat svůj život i bez nejmenší vyhlídky na úspěch. To jsou však výjimky, jež jen potvrzují pravidlo.

Za takových okolností se stává hlavní palebná přehrada něčím, co danému pojmu v naší představě vůbec neodpovídá. Zbraně, které ji měly svou palbou vytvořit, jsou buď zničeny (poškozeny), buď zcela anebo čás-

tečně umlčeny anebo je jejich palba vlivem okolností velmi nepřesná. V palebné přehradě tím vznikají mezery, které nejsou buď vůbec anebo jen slabě postřelovány, a útočník se tak dostane poměrně snadno až na ztečnou vzdálenost.

Namítne snad někdo, že větším počtem zbraní, umístěných v čelním zákopu, máme možnost zastavit útočníka v okamžiku, kdy jeho podpurná palba musí být z bezpečnostních důvodů přenesena dále dozadu. Theoreticky by to bylo sice správné, ale skutečnost vypadá i zde poněkud jinak. Osádka je zkrušena umlčovací palbou a její morálce je zasazena další rána poznáním, že nepřítel je zcela blízko a že „nepřekročitelná“ palebná přehrada ho nedovedla zastavit. Tím ovšem nechci říci, že by nebylo možno zastavit nepřítele, který se dostal před nás až na bezpečnostní vzdálenost svého dělostřelectva. Sám jsem výše uvedl, že můj návrh je založen právě na problému posledních 200 m, z čehož vyplývá, že palbám řízeným proti útočníkovi na nejkratší vzdálenost přiznávám velkou důležitost. K provedení těchto paleb je však potřeba rozvahy a chladnokrevnosti. Od pěchoty, kterou jsme právě předtím položili na kovadlinu dělostřelectva, nemůžeme tyto vlastnosti lineárně očekávat a musíme se smířit s faktem, že nebude dostatek času, aby se znovu vzbopila.

Vnikne-li pak útočník do čelního zákopu, kde je největší síla odporů, zmocní se tím už vlastně celého pásma hlavního odporu. Eventuální protiútoky z prostoru záchytného pásma nemohou ho vážně ohrozit, protože záchytné pásmo je příliš vzdáleno a útočník bude mít skoro vždy dostatek času, aby se k odražení takového protiútku připravil. Má rovněž možnost uspořádat své jednotky a přemístit palebnou základnu pro další útok na záchytné pásmo, jehož umístění je mu již předem buď z vlastního pozorování anebo z letecké fotografie dobře známo. Útok provede pak obdobným způsobem jako proti pásmu hlavního odporu a myslím, že se o jeho úspěchu dá sotva pochybovat. Neboť nebyl-li útok zastaven před pásmem hlavního odporu, kde bylo nahromaděno tolik odporů, nemohou jej zastavit ani jednotky záchytného pásma, které jsou daleko slabší a při tom v téže nevýhodné situaci jako jednotky pásma předcházejícího.

A nyní si všimněme, jak bude vypadat takový útok proti obraně *N*. Útočník bude velmi těžko zjišťovat, kde je přední okraj postavení, kde jeho záď a kde jednotlivé odpory. Není zde souvislých drátěných překážek, ani souvislých a širokých střeleckých zákopů, které by mu mohly být vodítkem, jako tomu je při obraně *D*.

Jakým způsobem tedy provede své ničivé a umlčovací palby?

Co se týká drátěných překážek, myslím, že se o jejich zničení nebude vůbec pokoušet a přenechá tento úkol útočící pěchotě. Podíváme-li se na obr. 1, dovedeme si snadno představit, co by takové ničení vyžadovalo nejen času, ale i štěstíva.

Dalším a neméně tvrdým oříškem bude pro útočníka organizace ničivých paleb proti obranným zařízením. Při obraně *D* byla to úloha poměrně snadná. Pásmo hlavního odporu nepřesahovalo hloubku 200 m, odpory byly po většině umístěny ve dvou rovnoběžných zákopech anebo mezi nimi a stačilo tudíž soustředit palbu na oba zákopy, aby bylo dosaženo požadovaného účinku, t. j. zničení obranných zařízení a zdeptání obráncovy morálky.

Při obraně *N* je ničení ve větším rámci velmi nesnadné, neřku-li nemožné. Nepřítel nezná umístění odporů a neví ani přesně, kde je jejich čelo

a kde zád. Není možné, aby řídil ničivou palbu na celý prostor pásma hlavního odporu (při úseku 600 m širokém je to 36 ha), neboť by to vyžadovalo nesmírného množství střeliva, nehledě ani k tomu, že pro nedostatečné pozorování (část odporů za skrytem) nebude vůbec možno na některé části pásma hlavního odporu palbu provádět. Omezí-li nepřítel palbu jen na podezřelá místa, může se snadno stát, že bude řízena do prázdna. Všechny tyto obtíže při provádění ničivé palby třeba připsat v prospěch obranných jednotek, neboť jejich morálka zůstane tak neotřesená a jednotky budou proto s to čelit útočníkovi i na nejkratší vzdálenost.

Při palbě umlčovací naráží nepřítel na tytéž obtíže jako při palbě ničivé.

Jakým způsobem provede útok nepřátelská pěchota?

Při obraně *D* ví každý z útočníků, kde je čelo pásma hlavního odporu i jeho zád. Ví, kde jsou odpory, kterých se má zmocnit, a je mu rovněž známo, že nejtěžší úlohou bude dostat se přes odpory, které jsou v čelním zákopu. Vědomí dostatečné dělostřelecké podpory a znalost situace přispívají k zvýšení útočného ducha a rovněž poznání, že překročením čelních odporů bude překonáno největší nebezpečí, dovede pěšáka popohnat kupředu. Je to přirozené. Viditelný a známý cíl, jehož dosažením má být splněn nejtěžší úkol, je pro každého magnetem; cesta do neznáma nevzpruží však nikoho.

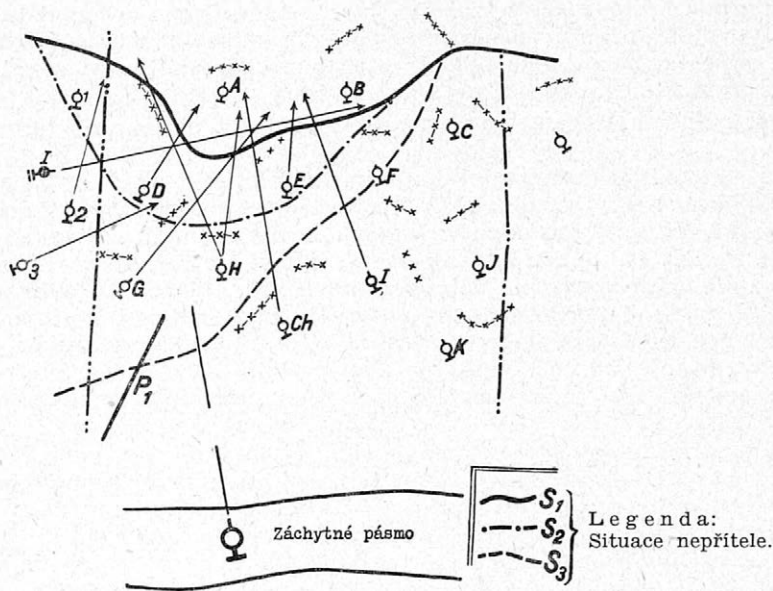
A takovou cestou do neznáma je útok na obranné postavení *N*. Pěšák neútočí na odpory, nýbrž na prostor. Je ničěn nepřítelem, ale neví přesně, kde ten nepřítel je, a nemůže proto ani vracet rány, které dostává. Naráží stále na nové a nové odpory i drátěné překážky, dostává se do křížových paleb a neví, kdy tomu bude konec a kde je jeho konečný cíl, který by mu přinesl chvíli oddechu. Dělostřelecká podpora je velmi nesnadná, a je-li pěšákovi přece jen poskytnuta, je mu poskytnuta zpravidla příliš pozdě; to proto, že dělostřelec nemůže sám nové odpory dobře zjistit a vyžadování paleb je příliš zdlouhavé. Často nebude moci dělostřelectvo střílet z bezpečnostních důvodů, neboť po vniknutí dovnitř pásma hlavního odporu bude situace nejasná. Proti nejbližším odporům nebude moci v této situaci vůbec zasáhnout, protože útočící jednotka bude už v prostoru bezpečnostní vzdálenosti.

Pěšák bude odkázán sám na sebe. Bude nucen provést několik ztečí za sebou, při čemž v okamžiku své největší zranitelnosti bude pod palbou nejen toho odporu, na který zteč provádí, nýbrž i pod palbou odporů sousedních anebo dále vzadu umístěných. Současná zteč na širším úseku je nemožná. Nepravidelným rozložením odporů bude jednotka sváděna ze svého původního směru a octne se v bočných palbách. V témž smyslu budou na ni působit i nepravidelně rozložené a nesouvislé drátěné překážky a za takových okolností dojde k porušení spojení (přerušeni organických svazů) a k desorganisasi. Desorganisovaný útok nemá pak žádné průbojnosti a musí nakonec ztroskotat.

Aby si čtenář dovedl snadněji představit situaci útočníka vnikajícího do pásma odporu, pořídil jsem obr. 5. Z něho je též vidět, že i proražení pásma hlavního odporu na jednom úseku nemá valného vlivu na úseky sousední, poněvadž tyto úseky nemohou být obchváčeny. Brání tomu jednak hloubka samého pásma, jednak palba z postavení záchytného, která je jistě dostatečně účinná, protože toto pásmo bude voleno nejdále 600 m od zádi pásma předchozího.

Útočník je tak nucen projít postřelovaným prostorem, jehož hloubka se v normálním terénu dá odhadnout na 1800 m (t. j. vzdálenost východiště a přední okraj pásma hlavního odporu 600, jeho hloubka a vzdálenost záchytného pásma rovněž po 600 m). Palba je řízena obráncem, který nemohl

Obr. 5.

být zkrúšen dělostřelectvem a dá se tudíž předpokládat, že bude velmi přesná. Často to bude palba bočná a křížová. Nebude zde sice hlavní palebné přehrady v dosavadním smyslu; poukázal jsem však už výše na to, že hlavní palebná přehrada nemůže být nikdy v okamžiku útoku provedena tak, jak byla předem připravena. Postupné, dělostřelectvem nerušené palby jsou podle mého názoru daleko účinnější.

Obrana N nutí útočníka k dlouhému boji uvnitř postavení, kterýžto boj je všeobecně považován za nejtěžší údobí útoku. Po vzetí čelních odporů naráží útočník na další a dostává se do křížových paleb, takže se v celku odpor (se zřetelem k okolnostem) stupňuje, místo aby povoloval, jako tomu je u obrany D. Se vznikajícím nepořádkem a ochablostí u útočníka roste zároveň odvaha obránce.

Naproti tomu u obrany D nelze o boji uvnitř postavení dobře mluvit. Hlavní postavení má tu sice svou hloubku, ale jednotlivá pásma a odpory jsou uspořádány tak, že představují vlastně dvě obranné, za sebou jdoucí čáry, z nichž zadní může jen nedostatečně podporovat čáru přední. Obránce se zde brání ve skutečnosti na dvou postaveních lineárních, které mají jen nepatrnou odolnost a nemohou dostatečně působit na desorganizaci útoku.

Co se týká obránce, vyplývají jeho výhody při útoku celkem z toho, co zde bylo již výše řečeno. Jeho síla by vzrostla neobyčejně tím, kdyby každému družstvu byly přiděleny dvě automatické pušky, jejichž váha

i cena se myslím neliší mnoho od pušek normálních. V rukou odvážných vojáků by byly pro útočnicka v okamžiku zteče velmi obávanou zbraní.

Než přejdu k další složce obrany, t. j. k protiútokům, musím zde ještě odpovědět na výtku, kterou čtu na rtech mnohého z čtenářů a která zní: „Všechno je to moc pěkné, ale zapomíná se na psychologický stav osádek jednotlivých odporů; jsou osamoceny a může se jich snadno zmocnit malomyslnost.“

Pravda. Pocit osamocení nikomu odvahy v okamžiku nebezpečí nepřidá. Jsou však odpory v obraně *N* skutečně tak osamoceny? A není ta osamocení v obraně *D* skoro větší než v obraně *N*?

V prvním případě (v obraně *D*) jsou sice odpory v pásmu hlavního odporu takřka těsně vedle sebe, zato však za nimi na stovky metrů není nikoho, kdo by jim mohl pomoci anebo kdo by je ochránil před obchvatem, kdyby se podařilo nepříteli prorazit. Od sousedů vpravo ani vlevo nelze pomoc očekávat, protože ti jsou zrovna tak zkrúšeni palbou a v téže situaci jako jednotka mezi nimi.

Podíváme-li se naproti tomu na obr. 5, vidíme, že odpor *A* (anebo kterýkoliv jiný) není opuštěn, neboť v jeho prospěch a k jeho ochraně mohou zasáhnout svou palbou nejméně 3 odpory další, které vzniknou situací nejsou prozatím nijak vážně ohroženy. Je také známo ve světové válce, že se vojáci ohlíželi jak v útoku, tak i v obraně především na to, jsou-li nějaké posily vzadu za nimi, protože jen od nich mohli se nadít nějaké pomoci.

Kromě toho možno zde poukázat na obranu uvnitř osady. I tam jednotlivé odpory jsou osamoceny a často bez vzájemné palebné podpory. Přes to však je boj o vesnici pro útočnicka jedním z nejtěžších úkolů. To proto, že útočnick nemůže být dobře podporován palbou dělostřelectva a vesnice sama je pro něho svými přirozenými překážkami příčinou desorganisace. Obrana *N* staví útočnicka do obdobné situace.

Protiútoky.

Protiútoky jsou jistě velmi důležitou složkou obrany a náš Cvičební řád to zvláště zdůrazňuje. Jde o to, abychom si uvědomili, kdy má být protiútok proveden, kterými jednotkami a jaký je jeho účel.

Při obraně *D* třeba brát hlavně v úvahu protiútok, který má vypudit nepřítele vniknuvšího do postavení a obnovit porušenou hlavní palebnou přehradu. Řekneme-li pak u obrany *D*, že nepřítel vnikl dovnitř postavení, znamená to, že se zmocnil celého pásma hlavního odporu.

(Likvidace celého pásma hlavního odporu je podle mého názoru otázkou 5, nanejvýše 10 minut od okamžiku, kdy se nepřítel zmocnil čelního zákopu.)

V jaké situaci je nepřítel, který se zmocní pásma hlavního odporu? To záleží především na terénu a na možnosti paleb obránce. Buď se octne hned v palbě záchytného pásma (je-li zde výstřel), anebo vstoupí do hluchého prostoru, kam zbraně záchytného pásma nemohou dobře působit. V každém případě má nepřítel možnost uvést své jednotky do pořádku (protože palba ze záchytného pásma bude málo účinná pro malý počet zbraní a velkou vzdálenost) a připravit se hned k odražení protiútku nebo k dalšímu postupu.

Kdo má protiútok provádět a kdy?

Nemohou to jistě být jednotky rozmístěné v záchytném pásmu, protože jsou slabé a příliš rozptýlené. Jejich úkolem je vytvořit vnitřní palebnou překradu a zastavit postup nepřítele. Bude tedy k tomu třeba zálohy, která je za tímto pásmem. Jaké zálohy? Z dosavadní praxe je vidět, že velitel praporu nemá zpravidla žádné takové pohyblivé zálohy. Jedna z našich příruček sice uvádí řešení, podle něhož prapor má 2 roty v pásmu hlavního odporu, 3 čety v pásmu záchytném a 1 četú jako pohyblivou zálohu, ale je nemožné, jak to příručka uvádí, aby tato záloha mohla s úspěchem podniknout protiútok proti nepříteli a vyhnat ho z pásma hlavního odporu. Při velké vzdálenosti cíle (800—1200 m) je to přímo ilusorní.

Může tedy snad jít o zálohu velitele pluku. Avšak i ta je poměrně slabá a k tomu není vždy na místě, odkud by protiútok mohl být proveden. Přesunem se ztratí čas, možnost překvapení a tudíž i úspěchu.

Dále je tu ještě záloha velitele divise. Její protiútok je však již akce poněkud většího rozměru, která musí být zpravidla teprve připravována a zajištěna podporou dělostřelectva. To vše vyžaduje času. S časem se však může i situace změnit do té míry, že se připravený protiútok stává nemožným anebo zbytečným.

Podle zásad našich předpisů smí být proveden protiútok teprve tehdy, když se podaří palbou útočnicka zastavit. Jde-li o akci v odkrytém a přehledném terénu, kde může obránce plně využít svých paleb a kde svým protiútokem nemá možnost útočnicka náležitě překvapit, je to snad zásada správná. Nechej se tu o tom rozepisovat, ale musím dát otázku: „Může naše slabé záchytné pásmo zastavit útočnicka, když tento útočnick má možnost proti němu útočit celkem za týchž výhodných podmínek jako na pásmo hlavního odporu?“ — Já sám o tom hodně pochybuji. —

Zdar protiútoků závisí vždy na určitém počtu podmínek, z nichž některé zde uvedu; čím více je jich splněno, tím je protiútok úspěšnější.

Předně je třeba, aby obránce znal situaci v prostoru, v němž má být protiútok proveden; tato situace musí být pak zajištěna tak, aby v době protiútoků nemohl ji nepřítel náhle změnit a ohrozit tím jednotku podnikající protiútok; zvláštní pozornost třeba věnovat ochraně jejího boku, a to zejména tehdy, je-li protiútok veden šikmo na směr nepřátelského postupu.

Protiútok musí být podporován palbou a jeho východiště nesmí být příliš vzdáleno od čelí jeho cíle; to proto, aby mohl být vykonán takřka jedním skokem a aby se dosáhlo překvapení nepřítele. Protiútok vedený na velkou dálku musí ztroskotat, protože pohyb trvá dlouho a nepřítel má čas k soustředění paleb k jeho zastavení. Vlastní podpurná palba má největší účinek tehdy, je-li vedena z nejkratší vzdálenosti.

Protiútok musí být včas připraven, aby mohl vyrazit v nejprůhodnějším okamžiku; obojí je možné jen tehdy, není-li postup nepřítele příliš rychlý, t. j. nemůže-li proniknout takřka jedním náparem.

Desorganisaace u nepřítele je nejlepším pomocníkem jednotky provádějící protiútok.

Za nejhoršího nepřítele pro jednotku provádějící protiútok pokládám těžké kulometry, které mohou proti ní působit na nejkratší vzdálenost, t. j. metnou palbu; je tedy podle mého názoru třeba volit okamžik a místo protiútoků tam, kde nepřítel nemůže takovou palbu položit.

Myslím, že není třeba dlouze dokazovat, že obrana D jen zřídka vyhovuje výše uvedeným podmínkám, co se týká protiútoků.

Podíváme-li se na obr. 6 vidíme, že se situace S_1 může při mělkosti pásma hlavního odporu změnit v malé chvíli v S_2 , a protiútok P je tím nejen ohrožen, ale i zbytečný. Je veden z velké vzdálenosti, neboť záchytné pásmo bývá vzdáleno na 1000 i více metrů od pásma hlavního odporu; proto ani podpurná palba ze zadního zákopu nemůže být dosti vydatná, nehledě ani k tomu, že bude musit být brzy zastavena, nemá-li ohrozit jednotku provádějící protiútok. Při možnosti rychlé změny situace je volba vhodného okamžiku pro protiútok ne snadná a nepřítel po proražení má možnost uvést do pořádku svá družstva a organisovat obrannou palbu.

Pohlédněme nyní na obr. 5.

Podle mého názoru nemusí 2. sled praporu (2 až 4 čety) hned s počátku záchytné pásma obsazovat, poněvadž bude trvat hodně dlouho, než se útočník hlubokým pásmem hlavního odporu probije. V zadním pásmu zůstanou po zaujetí obrany jen některé těžké kulometry a pěší čety (když družstva obhlédnou a vybudují svá postavení) se stáhnou dozadu. Tam se učení tak, aby na daný rozkaz mohly znovu obsadit a hájit zadní pásmo nebo provést protiútok. Jsou tak skutečnou zálohou velitele praporu, který s ní může disponovat podle vývoje situace.

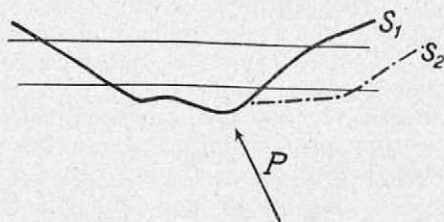
K protiútoku by mohlo být této zálohy použito hlavně tehdy, když nepřítel sice vnikne do pásma hlavního odporu, ale nepodaří se mu úplně je prorazit. Byla by to na příklad situace, označená v obr. 5. jako S_2 .

Odpory vpravo i vlevo od nepřítele se dosud drží, a podaří-li se mu tam postoupit, tedy jen velmi pomalu, takže z boku nemůže být protiútok ohrožen. Proniknuvší nepřítel je dosavadním útokem desorganisován (prožívá boj uvnitř pásma) a je pod palbou odporů CH , H , G , β a I . Je to palba křížová, vedená na nejkratší vzdálenosti, a proto velmi účinná. Je to vlastně palba, která protiútok podporuje a může být udržována až do okamžiku, kdy se jednotka provádějící protiútok dostane na nejkratší vzdálenost k nepříteli. Nepřítel možná nemá sám proti jednotce provádějící protiútok výstřel a nemůže proti ní působit. Má-li výstřel a obrátí-li proti ní svou palbu, je tím spíše přibit k zemi palbou oněch odporů, které v takovém okamžiku nejsou nikým ohrožovány. Těžkých kulometů zde útočník pravděpodobně ještě nemá, poněvadž ty nejsou pro boj uvnitř postavení podle obrany N pro takový boj dosti způsobilé.

Myslím, že protiútok vedený za takových okolností může mít největší naději na úspěch. A zrovna tak je tomu i s protiútokem, který by vyrazil teprve tehdy, kdyby se nepříteli podařilo prorazit pásmo hlavního odporu v celé hloubce. Na obr. 5 je směr takového protiútku označen jako P 1. Další úvahy o tom přenechám čtenářům.

Abych usnadnil čtenáři celkový závěr, uvádím ještě toto:

„Posledních 200 m“, jakož i boj útočníka uvnitř postavení jsou pro něho tvrdým oříškem. Je třeba, abychom těchto okolností využili v prospěch obrany.

Obr. 6.

Útok s podporou tanků.

Třebaže zavedením nových zbraní význam tanků poněkud upadá, jsou pořád ještě i pro obránce v postavení velmi nebezpečným nepřítelem. Obrana *N* má napomáhat k tomu, aby síla tanků byla aspoň do jisté míry paralysována.

Přes všechno své zdokonalení mají tanky velké nedostatky, co se týká pozorování. A právě této jejich slabosti může být využito u obrany *N* v prospěch obránce tím, že odpory, které mají tanky zničit nebo aspoň umlčet, jsou rozloženy na hlubokém prostoru a pečlivě zastřeny. U obrany *D* je umístění hlavních odporů známo; je to čelní zákop postavení anebo jeho nejbližší okolí. Tanky po vyražení zničí nebo aspoň umlčí poměrně snadno všechny tyto odpory a většina jich může pokračovat hned v svém postupu proti zadnímu pásmu, kdežto malý počet jich stačí k tomu, aby střežil čelní zákop až do příchodu pěchoty.

U obrany *N* není úloha tanků tak snadná. Tam nejdou na jisto, nýbrž musí většinu odporů v terénu teprve vyhledávat. Poněvadž se se zvětšenou rychlostí snižuje zároveň možnost jejich pozorování, budou tanky nuceny jízdu zmírnit anebo se občas zastavovat. Tím se však stávají zranitelnějšími a jsou dány na pospas protitankovým zbráním. Určitým nebezpečím jsou pro ně též úzké zastřené zákopy, spojující jednotlivé střelecké okopy (viz obr. 4.). Vjede-li tank podélně jedním pásem do takového zákopu, může buď vůbec anebo aspoň na určitou dobu v něm uváznout. Tyto skryté, úzké a hluboké zákopy jsou zároveň osádce ochranou i tehdy, podaří-li se tanku zjistit umístění odporu, neboť osádka může se skrýt a krýt ve zvláštních hlubokých výklencích (viz obr. 4.), kde je nesnadno zasáhnout ji tankovými kulomety. Takové vědomí zvýší odvalu celé osádky anebo aspoň zabrání jejímu úplnému úpadku. Odpory jsou rozloženy na hlubokém prostoru. Čím větší hloubka odporů, tím více střežení.

Jak už jsem řekl, stačí u obrany *D* několik tanků k tomu, aby umlčelo odpory v čelním zákopu a tím i obrátilo vnivě hlavní pilíř obrany, t. j. hlavní palebnou přehradu. Je to další důkaz, že spoléhat na hlavní palebnou přehradu byl by dnes, v době tankových útoků, veliký omyl. Silné drátěné překážky, chránící čelní postavení, pozbývají při útoku tanků rovněž svého významu.

Obrana *N* činnost tanků velmi znesnadňuje a zpomaluje jejich postup; v tom je velká výhoda nejen pro jednotky v postavení, ale i pro vyšší velitelství, neboť tím získává čas k protiútoku a k zasazení záložních protitankových jednotek. Jisto je, že s počtem tanků, které by stačily k zdolání obrany *D*, nemohl by se útočník odvážit proti obraně *N*. Soustředění velkého počtu tanků je však těžko utajit; nepodaří-li se to, je úmysl útočníka prozrazen. Tím však zároveň ztratí možnost překvapení, které je i při útoku moderních tanků první podmínkou úspěchu.

Útok v noci, v mlze a s použitím umělé mlhy.

Útok v noci za mlhy používá útočník hlavně k tomu, aby dosáhl překvapení a pronikl prostorem hlavní palebné přehrady dříve, nežli bude spuštěna.

U obrany *D* není takový podnik příliš nesnadný, protože se nárazem na čelní odpory (čelní zákop) zmocňuje útočník zároveň celého pás-

ma hlavního odporu, t. j. nejsilnější a nejdůležitější části obranného postavení. Tohoto úspěchu může pak s velkou výhodou využít k akcím dalším.

U obrany *N* neskýtá nepříteli útok v noci a za mlhy žádných výhod, spíše naopak. Nelze si skoro představit, že by při špatné viditelnosti mohl proniknout pásmem hlavního odporu, tou změní odporů a překážek, která může být příčinou jeho naprosté desorientace ve dne, neřku-li v noci a za mlhy.

Ani umělá mlha není prostředkem, který by se mohl při útoku proti obraně *N* náležitě uplatnit, třebaže při obraně *D* může prokázat útočníkovi velmi cenné služby.

Útok plynem.

Jak známo, může mít útok plynem jen tehdy úspěch, je-li ho použito s překvapením a má-li plyn dostatečnou hustotu. Že u obrany *D* mohou být obě tyto podmínky splněny daleko snadněji, je na bílé dni. V prvním případě je největší část osádky v blízkosti nepřitele a je rozložena na malém poměrně prostoru, kdežto v případě druhém nejsou síly nikde nahromaděny a zaujímají prostor daleko rozsáhlejší.

U obrany *D* stačí nepříteli k úspěchu, zamoří-li nebo zaplunuje-li čelní zákop postavení a snad jeho nejbližší okolí, což činí na úseku 600 m širokém maximum 12 ha. Chtěl-li by zasáhnout tytéž síly v obraně *N*, musil by provést akci na prostor mající výměru nejméně 48 ha, t. j. musil by k stejnému účinku soustředit nejméně čtyřnásobné prostředky.

Závěr.

Již roku 1935 jsem dospěl k přesvědčení, že nynější náš systém obrany nemá dostatečné odolnosti. V článku uveřejněném v témže roce ve VR., pojednávajícím o obraně proti útočné vzbě, jsem mimo jiné navrhoval novou úpravu palebných stanovišť a nadhodil myšlenku, zda celá obrana nevyžaduje nového řešení. Píši tam doslova: „Snad by se dalo uvažovat také o tom, zda dnešní obranný zákopový systém vyhovuje a zda není třeba pomýšlet se zřetelem k neustálému rozvoji zbraní na novou úpravu.“

Od té doby jsem neměl vlivem okolností příležitost, abych se touto myšlenkou zabýval. Naši i cizí odbornou literaturu jsem nemohl rovněž podrobněji sledovat a nevím tudíž ani, bylo-li ještě někde jinde o reorganizační obrany v tomto směru uvažováno.

Teprve při dokončení této práce přišel mi do ruky článek kpt. gšt. Choupota, uveřejněný v prosincovém čísle RMF., který se po mnohé stránce shoduje s mými názory. Je tedy vidět, že se i jinde dochází k přesvědčení, že dosavadní způsob obrany nevyhovuje.

Kpt. Choupot nevychází při svých úvahách jako já od myšlenky „posledních 200 m“, nýbrž požaduje přímo pro obranné postavení větší hloubku, a to hlavně se zřetelem k činnosti tanků a nepřátelského dělostřelectva. O velikosti této hloubky anebo o řešení úkolu v rámci určité jednotky se kpt. Choupot nezmiňuje, doufejme však, že i ve Francii dojde na podkladě jeho článku k podrobnějším úvahám a že budeme mít tudíž příležitost k srovnávání.

Nelze tvrdit, že by obrana *D* svou hlavní palebnou přehradou mohla útočníka zastavit. Útočník její zdroje snadno umlčí a její hustotu a přesnost nebude se snad rovnat ani palbám, které může před pásmo hlavního odporu položit obrana *N*.

Je známo ze světové války, že se nepříteli podařilo skoro vždy hlavní palebnou přehradu překonat a že to byly teprve zálohy, na nichž jeho útok ztroskotat.

Klást největší počet prostředků do čelního zákopu, znamená ulehčit útočníkovi jeho úkol. Je neprozřetelné držet silné jednotky při pasivní činnosti (a takovou obrana je) v blízkosti nepřitele. Jsou v neustálém nebezpečí, že budou překvapeny a snadno zničeny, zejména tehdy, je-li nepřítel na vzdálenost menší než 500 m a má-li vhodné východiště k útoku.

Obrana *N* usnadňuje vystřídání a protiútoky a svou hloubkou znesnadňuje činnost nejen nepřátelské pěchoty, nýbrž i dělostřelectva, útočné vozby a ostatních jeho prostředků.

To jsou hlavní myšlenky, na něž jsem chtěl čtenáře ještě nakonec upozornit.

Pěchota u nás a v cizině.

Podplukovník pěch. Václav Dusil:

Německá pěchota.

(Pokračování.)

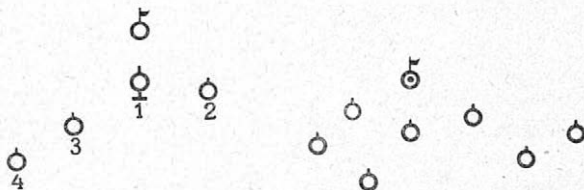
2. Útočný boj družstva.

a) Rozčlenění a rozvinutí družstva.

Schützenreihe = naše družstvo v hloučcích vedle sebe.

Schützenrudel = kulometný hlouček v rojnici, střelci z pušek v hloučku zšíří 15 kroků s rozstupy a vzdálenostmi 5 kroků.

Schützenrudel:

b) Velitel družstva není vázán na žádné místo. Zpravidla je v čele. Vzdálí se dočasně k pozorování nepřitele, k průzkumu terénu a ke styku se sousedy. Teprve při účinné nepřátelské palbě musí být uprostřed svých střelců. Tato volnost pohybu velitele družstva při rozčlenění má velkou důležitost, poněvadž velitel má oči obráceny více k nepříteli než dozadu.

c) Přískoky se konají s nenabitým lehkým kulometem. Před každým přískokem se schrání náboje. Jen při střelbě za pohybu je ovšem i lehký kulomet nabit. Jinak se nabíjí lehký kulomet v krytu, před zaujetím palebného stanoviště.

d) Palba.

Zahájení palby nařídí zpravidla velitel družstva (někdy velitel hloučku).

Lehké kulometry a pušky nemohou vést dlouhý boj palbou.